

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Οι Οριζόντιοι Αναγκαίοι Όροι (ΟΑΟ) 3 και 4 στο ΣΔΕ

Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ)

3η Επιτροπή Παρακολούθησης Προγράμματος «ΗΠΕΙΡΟΣ» 2021 – 2027

Ιούλιος 2024

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι **ΟΑΟ 3** (Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) και **4** (Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCRPD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου) **ελέγχονται στο ΣΔΕ** σε Διαδικασίες των παρακάτω Λειτουργικών Περιοχών:

- **Λειτουργική Περιοχή I «Επιλογή και έγκριση Πράξεων»**
 - **Λειτουργική Περιοχή II «Παρακολούθηση και Επαλήθευση Πράξεων»**
 - **Λειτουργική Περιοχή VIII «Διαχείριση κινδύνων»**
-

ΛΠ Ι «Επιλογή και έγκριση Πράξεων»

ΔΙ_1: Έκδοση πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων

➤ Στο έντυπο της **Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (Ε.Ι.1_2)**, στο Παράρτημα ΙΙ, ο Δικαιούχος ενημερώνεται για την υποχρέωσή του (i) *«Να τηρεί την Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, την αειφόρο ανάπτυξη, τις κρατικές ενισχύσεις, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση, την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.»*

➤ Στα συνοδευτικά έγγραφα της **Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (Ε.Ι.1_2)** περιλαμβάνονται **Οδηγίες (Πίνακας) για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ο.Ι.1_2)**

- ✓ ώστε να λαμβάνει γνώση ο δικαιούχος για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει να τηρεί κατά την υλοποίηση της πράξης,
- ✓ χρησιμεύει ως εργαλείο των διαχειριστικών αρχών προκειμένου να διενεργούν μια εκ των προτέρων αυτό-αξιολόγηση ως προς τη συμμόρφωση των δράσεων της εκάστοτε πρόσκλησης με το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ
Τίτλος Ι «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	Εγείρονται κίνδυνοι για : <ul style="list-style-type: none">• την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελομένων)• βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία• αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινων όντων• (βιολογικά) ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ή μερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών	• την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελομένων)
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου		
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου		
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης		
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας		
Τίτλος ΙΙ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	• Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου • Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του)	
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής		
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται: <ul style="list-style-type: none">• η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο,• ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία• ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας	
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	Θίγονται τα δικαιώματα <ul style="list-style-type: none">• της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας• της έκφρασης και πληροφόρησης• της τέχνης και επιστήμης• της εκπαίδευσης• της εργασίας και της ελευθερίας του επαγγέλματος• του συνέρχαστε και του συνεταιρίζεσθαι• του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας	• Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ
	10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας		
	11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης		
	12. Ελευθερία του συνέρχαστε και του συνεταιρίζεσθαι		
	13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης		
	14. Δικαίωμα εκπαίδευσης		
	15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία		
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	• Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς? • Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού) ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας? • Εάν ναι, ποσότητα πλήρους απόλυτης ιδιοκτησίας? Δικαιοδοτείται από την	
	17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας		

ΛΠ Ι «Επιλογή και έγκριση Πράξεων»

ΔΙ_1: Έκδοση πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων

Τεχνικό Δελτίο Πράξης (ΤΔΠ)

ΣΤΟ ΤΔΠ (Ε.Ι.1_4), Τμήμα Δ: Φυσικό αντικείμενο, στην ενότητα «Περιγραφή ενσωμάτωσης οριζόντιων πολιτικών στην πράξη» ο Δικαιούχος καλείται να περιγράψει το τρόπο με τον οποίο η πράξη διασφαλίζει την:

- Προάσπιση και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών
- Αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλής, εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας, πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας, γενετήσιου προσανατολισμού
- Διασφάλιση της προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία
- Αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και διασφάλιση της προώθησης των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, απόδοσης πόρων, μετριασμού κλιματικής αλλαγής και προστασίας βιοποικιλότητας, όπου εφαρμόζεται

Επίσης, ο **Νόμιμος Εκπρόσωπος του Δικαιούχου** συμπληρώνει **Υπεύθυνη Δήλωση** και δεσμεύεται μεταξύ άλλων ότι έχει λάβει γνώση των υποχρεώσεων του αναφορικά με το ΧΘΔ

(στ) Έχω λάβει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσω στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης πρότασης όπως αυτές προκύπτουν από το ΧΘΔ της ΕΕ και βεβαιώνω ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο ΧΘΔ της ΕΕ, όπως αυτά αναφέρονται αναλυτικά στον «Πίνακα για τη συμμόρφωση των πράξεων με το ΧΘΔ της ΕΕ» που περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση

ΛΠ Ι «Επιλογή και έγκριση Πράξεων»

ΔΙ_1: Έκδοση πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων

Σύμφωνα με τις οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων» (Ο.Ι.1_1) η ΔΑ αξιολογεί την πρόταση με τα κάτωθι **on/off κριτήρια** που στοχεύουν στον έλεγχο της εκπλήρωσης των εν λόγω ΟΑΟ

- *Τήρηση θεσμικού πλαισίου πλην δημοσίων συμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον ΧΘΔ της ΕΕ*
- *Προάσπιση και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη πράξη έχει διαφορετικό αντίκτυπο στις γυναίκες και στους άντρες*
- *Αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού*
- *Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.*

Για την εξειδίκευση του κριτηρίου αυτού επισυνάπτεται στις Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων (Ο.Ι.1_1), σχετικό Παράρτημα (Παράρτημα ΙΙ, για την εξειδίκευση του κριτηρίου αξιολόγησης «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία») που διαμορφώθηκε σε στενή συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ.

Έχει τροποποιηθεί – θα κοινοποιηθεί με την επόμενη επικαιροποίηση του ΣΔΕ

ΛΠ Ι «Επιλογή και έγκριση Πράξεων»

ΔΙ_2 Επιλογή και έγκριση πράξης

Στις επιλεγμένες προτάσεις, η υποχρέωση τήρησης κοινοτικών και εθνικών κανόνων υπενθυμίζεται και πάλι στο δικαιούχο στην **Απόφαση Ένταξης (Ε.Ι.2_5) και συγκεκριμένα** στο:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

- Ο δικαιούχος της πράξης «.....» αναλαμβάνει να τηρήσει τις παρακάτω υποχρεώσεις:

1. ΤΗΡΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

«Να τηρεί την Κοινοτική και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, την αειφόρο ανάπτυξη, τις κρατικές ενισχύσεις, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση, την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη το ΧΘΔ.»

ΛΠ ΙΙ «Παρακολούθηση και Επαλήθευση Πράξεων

- **Διαδικασία ΙΙ.1 Παρακολούθηση προόδου υλοποίησης πράξεων :** Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της προόδου της πράξης, ελέγχεται η πιθανή απόκλιση από τους όρους της απόφασης ένταξης
- **Διαδικασία ΙΙ.8 «Επιτόπια Επαλήθευση»:** Κατά την Επιτόπια Επαλήθευση:
 - στη **Λίστα ΙΙ. 8 Επιτόπια Επαλήθευση** προβλέπονται τα εξής δύο ερωτήματα:
 - *7.1 Τηρούνται οι οριζόντιες πολιτικές (π.χ. ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, αποτροπή διάκρισης, διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία, κ.λπ) με βάση τα αναγραφόμενα στο σχετικό πεδίο του ΤΔΠ « Περιγραφή Ενσωμάτωσης Οριζόντιων Πολιτικών από την Πράξη» και στο φύλλο αξιολόγησης της πράξης (2η ομάδα κριτηρίων)*
 - *7.2 Κατά την επιτόπια επαλήθευση υπήρξε ένδειξη/υπόνοια μη συμμόρφωσης σε κάποιο θεμελιώδες δικαίωμα, όπως αυτά αποτυπώνονται στις "Οδηγίες για τη συμμόρφωση πράξεων με ΧΘΔ (Ο.Ι.1_2)"*
 - στην **Έκθεση επιτόπιας επαλήθευσης (Ε.ΙΙ.8_3)** περιγράφονται τα αποτελέσματα της εξέτασης της τήρησης των οριζόντιων πολιτικών με βάση:
 - τα αναγραφόμενα στο σχετικό πεδίο του ΤΔΠ «Περιγραφή ενσωμάτωσης οριζόντιων πολιτικών από την πράξη»
 - του φύλλου αξιολόγησης της πράξης (2η ομάδα κριτηρίων) και
 - εάν υπάρχει ένδειξη/υπόνοια μη συμμόρφωσης σε κάποιο θεμελιώδες δικαίωμα
- **Διαδικασία ΙΙ.11 Ολοκλήρωση Πράξης :** Στη Διαδικασία Ολοκλήρωσης ελέγχεται ότι η πράξη έχει εκτελεστεί σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές που περιγράφονται στο ΤΔΠ και ότι διασφαλίζεται η προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία. Εφόσον προβλέπονται ενέργειες για την εξασφάλιση προσβασιμότητας, ελέγχεται το περιεχόμενο και η τεκμηρίωση του πεδίου Δ9 του ΤΔΠ ολοκλήρωσης που υποβάλλει ο Δικαιούχος.

ΛΠ Περιοχή VIII «Διαχείριση κινδύνων»

ΔVIII_3: Υποδοχή και Εξέταση Καταγγελιών

- **Στο Αρχείο Καταγγελιών (Ε.VIII.3_1)** η ΔΑ καταγράφει σε ξεχωριστά πεδία εάν :
 - *(27) Η καταγγελία αφορά σε παραβίαση αρχών ή δικαιωμάτων του ΧΘΔ*
 - *(28) Η καταγγελία σχετίζεται με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες*
- Η ΔΑ συντάσσει συνοπτική αναφορά με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από το αρχείο καταγγελιών που τηρεί και **ενημερώνει την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος** σχετικά:
 - *Τον αριθμό και την πορεία εξέτασης των καταγγελιών για πράξεις του Προγράμματός της με ειδική αναφορά σε αυτές που σχετίζονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα*
 - *Τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στη διαχείριση των καταγγελιών, καθώς και*
 - *Τις ενέργειες που έχουν αναληφθεί σε συνέχεια των οριστικών αποτελεσμάτων διερεύνησης*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

